

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра «менеджменту і бізнес-адміністрування» (№ 602)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

Tof

(підпис)

О.В. Тофанюк

(ініціали та прізвище)

« 31 » _____ серпня _____ 2023 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи оподаткування

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: **07** Управління і адміністрування

(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: **071** Облік і оподаткування

(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: Облік і оподаткування

(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: початковий (молодший бакалавр)

Силабус введено в дію з 01.09.2023 року

Харків – 2023 р.

Розробник: Калінеску Т.В., д.е.н., професор
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

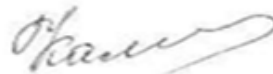


(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри (№ 602)

Протокол № 1 від « 31 » серпня 2023 р.

В.о. завідувача кафедри д.е.н, професор
науковий ступінь та вчене звання



(підпис)

Калінеску Т.В.

(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

(підпис)

Замелюхіна Ангеліна
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача



Калінеску Тетяна Василівна, д.е.н., професор, заслужений діяч науки і техніки України. Стаж науково-викладацької діяльності більше 26 років. Викладає в університеті наступні дисципліни:

- Контроль і ревізія;
- Бюджетна система;
- Податкова система;
- Фінансовий ринок;
- Інвестування.

Напрями наукових досліджень: формування ефективних інструментів податкового регулювання в умовах депресивних регіонів, розробка алгоритмів переміщення сфери діяльності вітчизняних підприємств та досягненням стабільних фінансово-економічних результатів. Підсумком цієї багаторічної роботи стала розробка теоретичних положень та науково-методичних принципів щодо забезпечення фінансової самодостатності та самоорганізації фінансової життєздатності підприємств, зменшення соціально-економічної та податкової напруги на населення регіонів України, завдяки підвищенню соціальної відповідальності бізнесу, а також моделювання податкової політики країни відповідно рівню моральності суспільства.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 1 семестр.

Обсяг дисципліни:

4 кредитів ЄКТС (120 годин), у тому числі аудиторних – 48 годин, самостійної роботи здобувачів – 72 годин.

Форми здобуття освіти: Денна, дистанційна.

Дисципліна – обов’язкова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов’язкові попередні дисципліни (пререквізити) – основи економічних знань.

Необхідні обов’язкові супутні дисципліни (кореквізити) – політична економія, інформатика в бізнес середовищі.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів правильного розуміння закономірностей у сфері податкових відносин держави та розкриття способів використання цих закономірностей у практиці податкової роботи, висвітлення ролі і значення податкової політики в процесі економічного розвитку, навчити вільно орієнтуватись у відповідному законодавстві та застосовувати отримані знання на практиці

Завдання

- дати студентам правильне розуміння закономірностей у сфері податкових відносин держави;

- розкрити способи використання цих закономірностей у практиці податкової роботи;

Після опанування дисципліни здобувач набуде наступні **компетентності:**

- здатність навчатися та самонавчатися;

- здатність до аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів.;

- здатність вирішувати поставлені завдання та виявляти проблемні ситуації у сферах професійної діяльності;

- здатність організовувати обліково-аналітичну діяльність суб’єктів господарювання, а саме: формувати облікову та податкову політику; аналізувати

форми внутрішньої звітності для забезпечення управління суб'єктами господарювання;

- здатність проводити аналітичні узагальнення з метою розв'язання актуальних теоретичних та практичних завдань з обліку та оподаткування;

Очікується, що після опанування дисципліни здобувач будуть досягнуті наступні **результати навчання** і він буде:

застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та розв'язання професійних завдань у різних практичних ситуаціях;

використовувати дані бухгалтерської та податкової звітності для розрахунку основних показників діяльності суб'єктів господарювання, зокрема аерокосмічної галузі.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Економічна сутність податків і оподаткування.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.*
- *Практичне заняття: «Економічна сутність податків».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Передумови виникнення та розвитку податків. Поняття податку та його головні ознаки. Соціально-економічний зміст та призначення податків. Характерні риси податків і принципи оподаткування.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 години.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 2. Функції податків.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.*
- *Практичне заняття: «Основні та додаткові функції податків».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Функції податків та їх природа. Сутність основних функцій податку. Додаткові функції податків та їх характеристика.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 3. Історія оподаткування.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.*
- *Практичні заняття: «Історія формування систем оподаткування».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Історія формування систем оподаткування. Система податків Київської Русі. Податки Козацької держави

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 4. Податки в економічній теорії.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.*
- *Практичні заняття: «Теорії податків у фінансовій науці».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Теорія податків у фінансовій науці. Еволюція теорії податків. Класична теорія і закон Сея. Кейнсіанська теорія зайнятості. Монетаристський підхід. Ефект Лаффера. Сучасні теорії оподаткування.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 5. Елементи податку, як економічної категорії.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 години.*
- *Практичні заняття: «Елементи оподаткування та їх призначення».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Елементи оподаткування та їх призначення. Механізм встановлення податкових ставок. Платники податків і об'єктів оподаткування. Податкові зобов'язання і пільги.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 12 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Модульний контроль 1

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

Змістовний модуль 2.

Тема 6. Класифікація податків та її завдання.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 годин.*

- *Практичні заняття: «Класифікація податків та податкових платежів».*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Класифікація податків і податкових платежів. Прямі й непрямі податки. Загальнодержавні податки і збори. Місцеві податки і збори.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача

Тема 7. Перекладення податків.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.*

- *Практичне заняття: «Формим перекладання податків».*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Чинники, що визначають процес перекладання податків. Форми перекладення податків. Ступень перекладності податків.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача

Тема 8. Теоретичні основи побудови податкових систем.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.*

- *Практичне заняття: «Принципи побудови податкових систем».*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Принципи побудови податкової системи держави. Структура податкової системи та її оцінка

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 години.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 9. Податкова політика.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.*

- *Практичні заняття: «Сучасні особливості розвитку податкової політики».*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Методи врахування економічної справедливості при оподаткуванні. Дискреційна та недискреційна податкова політика. Податкові важелі активізації інноваційних та інвестиційних процесів.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 години.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 10. Оподаткування в зарубіжних країнах.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.*

- *Практичне заняття: «Особливості оподаткування у розвинутих країнах».*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Структура оподаткування розвинутих країн. Особливості прямого й непрямого оподаткування у країнах з ринковою економікою

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 години.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 11. Податки і оподаткування в умовах ринкових відносин.

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.*

- *Практичні заняття: «Оподаткування в умовах риночних відносин».*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні*

Особливості формування податкових систем в країнах з ринковою економікою. Світовий досвід розвитку систем оподаткування

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Модульний контроль 2

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

5. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено виконання контрольної роботи.

6. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні.

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (тестування за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
<i>Змістовний модуль 1</i>			
Активність під час аудиторної роботи	0...1	6	0...6 (максимальна кількість балів за цим показником)
Виконання завдань впродовж практичних занять	0...4	6	0...24
Модульний контроль	0...20	1	0...20
<i>Змістовний модуль 2</i>			
Активність під час аудиторної роботи	0...1	6	0...6 (максимальна кількість балів за цим показником)
Виконання завдань впродовж практичних занять.	0...6	6	0...24
Модульний контроль	0...20	1	0...20
<i>За семестр</i>			0...100

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90-100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
01-59	незадовільно з можливістю повторного складання

Іспит проводиться у вигляді тестування. Тест складається з 5 питань закритого типу (за правильну відповідь на одне питання здобувач отримує 4 бали) та 15 питань відкритого типу (максимальна кількість балів за відповідь на одне питання – 4) та 2 практичних завдань, правильне розв'язання кожного завдання оцінюється у 10 балів.

Під час складання семестрового іспиту здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74) – мати мінімум знань і умінь для забезпечення програмних результатів навчання. Відпрацювати всі практичні заняття.

Добре (75-89) – знати основні теми дисципліни. Знати особливості формування систем оподаткування та проведення сучасної податкової політики в різних країнах, в т.ч. в Україні. Відпрацювати всі практичні заняття.

Відмінно (90-100) – мати знання, що дозволять самостійно, вільно та обґрунтовано відповідати на будь які питання щодо існуючих теорій оподаткування на сучасному етапі розвитку світової та європейської систем оподаткування, напрямів здійснення сучасної податкової політики та інструментів оптимізації та гармонізації оподаткування. Відпрацювати всі практичні заняття.

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

10. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації з проведення практичних занять тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням:

• http://library.khai.edu/catalog?clear_all_params=0&mode=KNMZ&lang=ukr&caller_mode=SearchDocForm&ext=no&theme_path=0&themes_basket=&ttp_the_mes_basket=&discipline_search=no&top_list=1&fullsearch_fld=&author_fld=%D0%A0%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2&docname_fld=&docname_cond=beginwith&theme_context=%D0%A0%D1%96%D0%B7%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F+%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%B0%D0%BB%D

[1%96%D0%B2&theme_cond=all_theme&theme_id=0&is_ttp=0&combiningAND=0&step=20&tpage=1](https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=2825)

•Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням:
<https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=2825>

11. Рекомендована література

Базова

1. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 22755-VI. Режим доступу: search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T10_2755.html
2. Бюджетний кодекс України: закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
3. Митний кодекс України: закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
4. Макурін А. А. Теорія оподаткування: навч. посіб. / А.А. Макурін; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро : НТУ «ДП», 2018. – 75 с.
5. Податкова система: навч. посіб. / І. С. Волохова, О. Ю. Дубовик, М. О. Слатвінська / ред. І. С. Волохова, О. Ю. Дубовик. Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с.
6. Чинчик А.А. Розвиток доктрини оподаткування в українській економічній думці в другій половині XIX – початку XX ст.: дисертація на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук за спеціальністю 08.00.01 – економічна теорія та історія економічної думки, 2016. – Львів: Львівський торговельно-економічний університет. – 217 с.
7. Calinescu, Tetyana. International financial activities: accounting, taxation and insurance / Tetyana Calinescu, Ganna Likhonosova, Olena Zelenko // *Baltic Journal of Economic Studies*. Vol. 8. – No. 2, 2022, MARCH, Riga. – P. 83–90.
8. Calinescu, Tetyana. Optimization and differentiation in taxation: global calls / Tetyana Calinescu // *European Reforms Bulletin*. Scientific peer-reviewed journal. Founded and edited by Center of European Reforms Studies a.s.b.l. Grand Duchy of Luxembourg. – № 2, 2021. – P. 26–31.
9. Calinescu, Tetyana. Strategy Of Development The Ukrainian Budgetary-Tax Policy In The Conditions Of Global Calls / Tetyana Calinescu // *Управление и Образование*. – Кн. 1. – Том 16. – Vol. № 1. – 2020. – Бургас : Университет «Проф. д-р Асен Златаров», България. – С. 7–12.
10. Modern tendencies of fiscal policy in European economic space: Monograph / A. Krysovatyu, O. Kyrylenko, O. Kneysler et al.; edited by Doctor of Economics, Prof. Andriy Krysovatyu. – Ternopil: TNEU, 2017. – 388 p.

Допоміжна

1. Гнатович Б. Історія українського війська . — К.: Варта, 1994. — 384 с.
2. Грушевський М. С. Ілюстрована історія України. — К. МП “Левада”, 1995. — 696 с.
3. Давня історія України: У 2 кн. — К.: Либідь, 1995. — Кн. 2. — 224 с.
4. Король В. Ю. Історія України. — К.: Феміна, 1995. — 264 с.
5. Крип’якевич І. Велика історія України: У 2 т. — К.: Глобус, 1993. — Т. 1. — 352 с.
6. Нечай Н. В. Нариси з історії оподаткування. — К.: Вісник податкової служби України, 2002. — 144 с.
7. Реєстр Війська Запорізького 1649 року. — К.: Наук. думка, 1995. — 592 с. — (Джерела з історії українського козацтва.)
8. Субтельний Орест. Україна: історія / Пер. з англ. Ю. І. Шевчука. — 2-ге вид. — К.: Либідь, 1992. — 512 с.
9. Цимбал Т. Я. Держава, право та податкова система України (у схемах): Навч. посіб. — Ірпінь: Академія ДПС України, 2002. — 44 с.
10. Іванов Ю. Б. Проблеми розвитку податкової політики та оподаткування / Ю. Б. Іванов, О. М. Тищенко, Г. М. Дорожкіна, О. Г. Зима, В. В. Карпова / НДЦ індустріальних проблем розвитку НАНУ - Х.: ВД "ІНЖЕК", 2007. - 448с.